

and suggestion communicative manners, literary art devices, tropes, intertextuality. The integration of notional units without any objective and logic relations is appropriate for Verlaine's prose poems. For example, the title of miniature becomes as the result of intellectual and sensual games touching the dipper introspections which difficult reproduce in words. The particular Verlaine's stylistics combines the descriptive and expressive functions of the poetry with the nonverbal structure of discourse producing the different sensations with the focusing using of symbolic and suggestive definitions.

Key words: French literature, prose poems, genre, semantics, stylistics, Paul Verlaine.

Ольга БИГУН

г. Ивано-Франковск

СЕМАНТИЧЕСКАЯ И СТИЛИСТИЧЕСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ СТИХОТВОРЕНИЙ В ПРОЗЕ ПОЛЯ ВЕРЛЕНА (на материале сборника «Воспоминания вдовца»)

Объектом исследования избраны стихотворения в прозе «Моя дочь», «За окном», «Некоторые из моих снов» из сборника Поля Верлена «Воспоминания вдовца». Установлено, что характерными стилистическими элементами стихотворений в прозе являются особенный тип художественного мышления, субъективизация повествования, внутренняя фокализация, константные синкретические жанровые аспекты, использование эвокативно-суггестивного художественного письма, художественно-образительных приемов, тропов, интертекста. Для миниатюр П. Верлена характерно сочетание в одном контексте смысловых единиц без предметных и логических связей. Даже название произведения является результатом интеллектуально-чувственной игры, охватывая глубинные интроспекции, которые тяжело воспроизвести словесно. Особая стилистика совмещает образительно-выразительные функции поэтического слова с невербализованными структурами изложения, активизируя разные чувства с помощью фокусирования суггестивных символических знаков.

Ключевые слова: французская литература, стихотворения в прозе, жанр, семантика, стилистика, Поль Верлен.

Стаття надійшла до редколегії 09.04.2017

УДК 821.161.2-2.029

Літуре БОЙКАРОВА

м. Сімферополь

zaredinova.elvira@gmail.com

ПОЕТИЧНИЙ СВІТ БОРИСА ТЕНА У ЗБІРЦІ «ЗОРЯНІ САДИ»

У статті розглядаються особливості поетичного світу Бориса Тена у збірці «Зоряні сади». Вона є путівником біографії Бориса Тена, що дає змогу простежити становлення творчої особистості поета. Проаналізувавши сонети, виділено шість тематичних блоків, що яскраво освітлюють багатогранність поета. Збірка «Зоряні сади» оповита мелодійністю, інтелектуальністю, самобутніми образами, і пройнята експресивною динамікою, що віртуозно передано в межах своєрідної композиції всього сонетного циклу і перекладів.

Ключові слова: Борис Тен, збірка, поетичний світ, сонет, переклад тематична структура.

Серед когорти українських письменників ХХ століття, постать Бориса Тена (справжнє ім'я Микола Васильович Хомичевський) по праву займає гідне місце. Він був усебічно обдарованою, багатогранною людиною, справжнім енциклопедистом: поет, музикант-диригент, композитор, перекладознавець, мистецтвознавець, мовознавець, педагог, церковний і громадський діяч. Борис Тен є лауреатом премії імені Максима Рильського, Членом спілки письменників України з 1957 року.

Загальний огляд творчості поета висвітлено в таких книгах як «Жадань і задумів неспокій» і «Кожному мила своя сторона», в яких вміщено спогади, листи, вірші, деякі переклади майстра. Є поодинокі статті таких науковців як П. В. Білоус, Л. І. Бондарчук, В. І. Гуменюк, М. О. Лецькін, Д. В. Павличко, Н. М. Травкіна.

Обмаль праць, присвячених творчості Бориса Тена, зокрема аналізу поетичній збірці «Зоряні сади», обумовлюють актуальність відповідної теми.

Мета статті полягає у визначенні особливостей поетичного світу збірки «Зоряні сади» у творчому доробку Бориса Тена.

Особливе місце в багатогранній творчості Бориса Тена (М. В. Хомичевський) займає літературна діяльність. Художні шукання перших десятиліть ХХ ст. не обійшли стороною письменника, про що він пише сам: «Перше моє знайомство з літературно-мистецькими колами припадає на самий початок двадцятих років, коли я мав уже деякий творчий набуток. Іменами Блока, Верлена, Тичини, Уїтмена, Єсеніна визначились мої літературні уподобання. Химерним сплетінням ниток, що простяглися від цих яскравих поетичних індивідуальностей, позначилися і мої перші літературні спроби, що виразно тяжіли до верлібру» [6, 44].

Писати вірші почав у студентські роки: «Віршувати я почав не дуже рано – у студентські літа, що припали на перші роки після революції. Не дивно, що, захопившись модним тоді імажинізмом, я й сам почав писати в тому ж стилі і характері» [3, 395–396]. Його перший вірш «Люзій мережива тонкі...» датований 20 жовтня 1921 року. У 1923 році з'явилася перша публікація в журналі «Червоний шлях» (№ 6–7) вірша Бориса Тена «Роззуюсь на яру траву».

Слід зазначити, що, спираючись на загальні тенденції в період становлення художньо-естетичних засад в українській літературній традиції першої чверті ХХ ст., відчутна спорідненість поезії Бориса Тена з тогочасними настроями в літературі.

Художня переорієнтація Бориса Тена відбулася несподівано завдяки двом подіям. «Я показав свої спроби, – згадував Микола Васильович, відомому поетові Якову Савченку, який розкрив мені їхню ідейну й технічну безпорадність з погляду нерозривної єдності поетичної форми і змісту. Ця гостра й дотепна критика справила тоді на мене таке враження, що я послідовно дотримувався багато років своєрідного заповіту: «Але стискаю сам собі руку – нічого не дам до друку» [3, 396]. Те, що міг показати Борис Тен Якову Савченку на початку 20-х років, напевно, «вкладалося» за своїми естетичними параметрами у ранні захоплення останнього. Але все ж таки Борис Тен залишився вірним власному віршуванню.

Знаковою подією для поета стало знайомство з Миколою Зеровим, який у 1924 році (цього року Хомичевський переїжджає до Києва) уже був визнаним лідером літературної гру-

пи неокласиків. Далеко пізніше Борис Тен напише статтю «Чим я завдячую Зерову» (уперше опублікована в «Літературній Україні у 1987 році), у якій вкаже на людину, що першою звернула його до «класичних форм»: «З Миколою Костевичем Зеровим я познайомився 1924 року в Києві <...> Микола Костевич зразу ж залучив мене до участі в «Антології французької поезії» <...> дав мені перекладати такого майстра вільного вірша, як символіст Франсіс В'єле-Гріффін, а також витончені поезії Трістана Дерема, що належав до групи так званих «фантазистів», «світлі і міцні ритми» великого бельгійського поета Еміля Верхарна» [3, 174–175].

Під впливом творчого спілкування з М. Зеровим, Борис Тен починає переходити від верлібру до класичних сонетних форм. «Переломним щодо цього було літо 1928 року, коли Микола Костевич приїздив до Житомира читати для вчителів-заочників педінституту курс лекцій з української літератури», – згадував Микола Васильович. Тоді він вперше «подав на його суд свої сонетні спроби». «З того часу я став посилено працювати над сонетною формою, намагаючись довести свої сонети до тієї довершеності, зразки якої дали Зеров та Рильський» [3, 178–179]. Така дорога і, зокрема, «ясна, дзвінка закінченість сонета» привабили Бориса Тена, і цьому художньому вибору у власній поезії він не зраджував до кінця творчого життя.

Також, М. Зеров тактовно, зважаючи на художні інтереси Бориса Тена, вводив його у перекладацьку справу: невимушено спрямовував на античність, запропонувавши перекласти трагедію Есхіла «Прометей закутий».

У «київський період» творча дружба відбулась ще одним представником неокласиків – Максимом Рильським, яка тривала до самої смерті. Про це Микола Васильович написав у своєму спогаді «У творчих взаєминах із Рильським» [3, 135–139]. Роль М. Рильського у своїй творчості Борис Тен сформулював лаконічно: «Максим Тадейович весь час цікавився моєю перекладацькою роботою, уважно перечитував мої переклади в різних стилях і творчих манерах, давав свої зауваження і поради, підбадьорював при невдачах» [3, 135].

Своє спілкування з Рильським Борис Тен називав творчою дружбою, яка дала йому дуже багато, і ніколи не згасне «світло, запалене ним у душі» [3, 139].

Помітну роль у формуванні неокласичної позиції Бориса Тена відіграв і О. І. Білецький,

якого Микола Васильович називав «найбільшим в Україні знавцем античності» [3, 137]. З Білецьким познайомив його М. Зеров у 20-х роках і рекомендував для роботи над «Хрестоматією західноєвропейських літератур», яку готував О. І. Білецький (видана у 1931 році; тут вміщено переклади Бориса Тена із творів А. Шеньє, пісень французької революції та уривок з «Фауста» Гете). Пізніше О. І. Білецький запрошував Бориса Тена до роботи над іншими перекладними виданнями, які з'являлися під редакцією академіка.

Оцінюючи творчість Бориса Тена в цілому (переклади й оригінальна поезія), можемо говорити про його стійкий інтерес до класичних форм, про творчу самореалізацію в руслі неокласицизму. Сонет чи епіграма – ось жанрові класичні форми, які культивував Борис Тен в оригінальній творчості.

Загалом, можна сказати, що літературна творчість Бориса Тена певною мірою підпорядковувалася загальним тенденціям українського літературного процесу, на основі якого будувався естетичний світогляд поета. Проте, протягом усієї творчості Борис Тен, як і всі справжні поети, мав власні естетичні уподобання та індивідуальну стильову палітру. Його поезію не прийнято зараховувати до певної чіткої літературної течії, але можна ідентифікувати творчий профіль оригінального Бориса Тена як *синтез неокласики і неоромантизму*. Виклад думок навіть через складну мовну символіку, різноманітна художня техніка переплітаються у поета з уживанням просторічних елементів. Це відчутне в лексиці і фразеології його творів, у тлумаченні символів, наповнених різноманітним колоритом.

Отже, період «творчої співпраці» Бориса Тена з М. Зеровим, М. Рильським і О. Білецьким мали значний вплив не тільки на його літературну діяльність, а значно вплинуло на його зацікавлення художнім перекладом.

Унікальним проявом літературної творчості є збірка «Зоряні сади», що посідає особливе місце у спадщині Бориса Тена, а також в українській поезії. Читач може ознайомитися як з оригінальною творчістю поета, так і перекладами з А. Міцкевича, Й. Бехера й П. Орсага (Гвездослава). Збірка вийшла друком у 1970 році Києві обмеженим накладом. На превеликий жаль, знайти книжечку можна тільки у державній або власній бібліотеках.

Поезія у збірці «Зоряні сади» оповита філософським і формотворчим новаторством, поет переосмислює культурософські ідеї з прита-

манною йому чуттєвою конкретизацією й своєрідною емоційністю та експресивністю. Збірка сонетів – це дзеркало життя Бориса Тена, і червоною ниткою пронизана радістю, щастям, коханням, стражданням і болем.

На нашу думку, за структурою збірку можна поділити на такі тематичні блоки:

1. «Духовна планета» – глибинне філософічне осягнення поетом сутності людського буття, що і відкривається циклом «Взаємини людські». Цей «щоденник взаємностей людських» відкриває нам світ ліричного осягнення взаємовідношень, наповнено афоризмами, що надають текстам найдрібніші смислові відтінки, і дозволяє розширити семантичні можливості вислову і його компонентів. Наприклад, у сонеті «Із тьми прадавньої...»:

*Дух людськості ніколи не погасне
І з кожним днем горітиме ясніш,
Все до нових виводячи узвиш.
І з нашої Землі це світло ясне
Людина в інші понесе світи,
Щоб темряву і там перемогти [5, 5].*

Дух людськості виражає безсмертя людини у поетичному світі Бориса Тена і завжди перебуває в безперервному русі й дії, завдяки чому перемаже усі негаразди. Цей афоризм сповнений концептуальними метафорами, що актуалізують інформацію про внутрішній простір, етичні цінності душі, позначають психічно-фізіологічні почуття людини, реакцій на світ, людей, процеси, відносини, екзистенційні категорії буття життя/смерть.

Категорія часу є одним з найбільш знакових та смислонаповнених концептуальних метафор поетичної творчості Бориса Тена. Реалізуючись у різних конкретно-чуттєвих образах у межах різних тем та проблем, час виходить далеко за рамки класичного виміру «минуле-теперішнє-майбутнє» і перетворюється на своєрідну художню універсалью. Часові площини стають значущою одиницею творення внутрішнього світу поезії поета, бо набуває здатності нести потужний ідейний та енергетичний смисловий заряд:

*Усюди в животворчому диханні
Єства єдиного пульсує плин –
І де в нім місце тліну і нірвані? [5, 9].*

Також час уможлиблює народження семантично містких оказіональних образів із залученням традиційних деталей життєдіяльності людини:

*...Але й коли чоло сріблить волосся сиве,
І безсторонній час недбайливо змете
З безкрилих намірів оздоблення пусте,
І сталих цінностей окресляться масиви...*

[5, 3].

Плинність часу Борис Тен естетично витончено показує за допомогою взаємин між юністю і зрілістю, що можна побачити в останніх рядках сонета «Не лише тоді життя принадне», яке є згустком думок:

*Тим-то й квітуєм ми роїнням юних мрій,
Щоб серцем визріти і людям передати
Життя цілого плід достиглий і багатий*

[5, 3].

Також цьому циклі майстер піднімає тему дружби і любові, описує найкращі миті щирої сповіді, теплого потиску дружньої руки. Саме дружба і любов здатні створювати духовні безсмертні мости спілкування і взаємини життя:

*Є в дружби щирої свої закони –
І не горить в огні вона, й не тоне,
Умій лиш друзів вибрати своїх [5, 7].*

Для поета вірні друзі – це «в пораді мудрій, у розважнім слові» [5, 8]:

*Стрічать їх у зеленому гаю
Я раз у раз виходжу на алеї
Бібліотеки щедрої моєї [5, 8].*

Ці рядки свідчать про те, що відчувати книги як супутника і безцінного друга з животворним диханням у цьому світі може тільки могутній інтелект, що увібрав у себе сподіванням і прагненням, хвилюючу буденність вулиць і людських облич. І тільки мислячи, людина може досягнути міри двох світів:

*А мислити – це значить пломеніти!
Мисль дерзновенна – компаса стріла –
Нас за космічний обрій повела [5, 6].*

Сонет «Коли старих твердинь...» є підсумком усього циклу «Взаємини людські». Життя – це безцінний дар, який людина одержує при народженні. Проте як вона зуміє розпорядитися цим даром – залежить від неї самої. Життя як відкритий простір сприймається насамперед як світло. Поява життєздатності, надії залежить від того, чим наповнюється це життя, тобто від того, наскільки прозорі кордони цього внутрішнього простору та чи є спроможним цей простір перебувати в гармонії із зовнішнім світом.

*Щоб шлях ясний стелився перед нами
І щоб нові підводились доми,
Часами й сад, що розорали ми,*

*Розгонистими корчиться горбами...
Тож не вгашай його, адже свята
Перед тобою світиться мета –
Шляхи до щастя дітям прокладати [5, 12].*

2. До тематичного блоку «Рідний край» відносяться такі цикли як «Моя вітчизна», «Біля рідного порога», «Перед возз'єднанням» і «Поліськими шляхами».

Назви цих циклів є свідченням того, що корені духовного росту Бориса Тена сягають у глибину історії його Вітчизни, а особливо рідного села Дерманя. Як знавець багатьох мов, навіть як особливий людський тип з гуманітарною всебічністю, в котрій захоплення музикою й театром гармонійно поєднувалося з літературною діяльністю, він міг сформуватися тільки на свої «малій» дерманській батьківщині. Історія рідного села Дерманя дуже вплинуло на формування світоглядно-естетичних основ перекладача. До цього треба додати, що вчительська семінарія, яка існувала в Дермані, славилася хорами, театральними постановками, що всі близькі й далекі родичі Миколи Хомичевського були завзятими драмгуртківцями, любителями й учасниками обрядових народних свят. І все це сприяло тому, що талант майбутнього майстра виростав не окремо від талантів композитора, шанувальника сцени, музикознавця й хормейстера.

*Дерманський пагір прадідній родині
І заповітній Скавиній горі,
Що славу їй співали кобзарі,
Синівській мій уклін складаю нині [5, 34].*

Слід зазначити, що батьки вагомим чином вплинула на розвиток, світогляд та сприйняття навколишнього світу Бориса Тена. Батьки заохочували до науки. Окрім того, він успадкував від батьків-учителів педагогічні здібності і любов до слова. Так, поет жартома згадував, що «народився в атмосфері мовознавства: і домашнє оточення, родинні зв'язки, сільське середовище, і школа були різномовними. Цілий ряд мов: українську, російську, польську, чеську, німецьку, французьку я сприймав з дитинства, так би мовити, у натуральному звучанні. Це й сприяло ґрунтовному їх вивченню» [3, 481].

Найголовніші скарби для поета – це мамо і батько, яким він присвятив сонети «Крізь бурі грозяні...» і «Забутих років хроматична гама...», які сповнені ніжності, чуйності й емоційності.

3. «Незабутні» – це цикл сонетів, які присвячені видатним письменникам, які відкрили

його творчій потенціал, залучали до роботи, учили йти до самого себе, хоч це й найважча дорога, а також долати перешкоди й вимірювати життя працею.

4. Тема «Роки війни» оспівана в таких циклах як «З фронтових листів» і «З фашистської неволі». На чужині в часи найстрашніших випробувань Борис Тен написав сонет «Далеко десь...», в якому є зворушливі рядки

*І скрізь лише Вітчизну і тебе,
Жадана, бачу я перед собою –
Скрізь, де є сонце й небо голубе* [5, 48].

Доля Бориса Тена в роки війни була досить драматичною: фронт, німецький полон, перебування у Новгороді-Сіверському, арешт, висилка на каторжні роботи до міста Лянгенбіляу в Сілезії. Але оптимістичність, натхненність, надія завжди були поруч з поетом:

*Чому ж надія душу обійма
І серце прагне сонячного слова,
Тож, видно, світ – не замкнена тюрма?*
[5, 52].

Як бачимо поет завжди шукав шлях до Зоряних Садів.

5. «Правдиві істини» є провідною темою циклу «Зоряні сади». Образ Зоряного Саду – це наступний виток його філософських роздумів про життя, ніби висновки усього, що відбувалося на душі поета. Зоря у кожному рядку циклу. Автор твердо вірить у свою Зорю, підтверджує важливість вибору доброго і щирого друга на усе життя. Під зорями надій стелиться омріяний шлях кохання:

*Та до кінця їти судилось нам з тобою
Одною стежкою й ділити пополам
Хвилини радості із сумом і журбою*
[5, 65].

Цей цикл є правдивою сторінкою взаємовідносин між Борисом Теном і його дружиною. В одному із листів, Нара Леонтіївна, сповнена душевним болем, пише: «Ми ж такі з тобою терпеливі і довго, довго можемо терпіти все, про те як радісно буде нам знову пережити щасливі години, щоб забути все на світі і бачити навколо себе ЗОРЯНІ САДИ» [3, 54]. Саме ці два слова й дали назву єдиному прижиттєвому збірнику поезій Бориса Тена.

Для поета Зоряні Сади сповнені надій, правдивих істин, тут не має заздрощів, зла, горя. Це духовні планети людей, морально чистих, осяяних дружбою, коханням, почуттям обов'язку перед своїми рідними, Вітчизною.

6. Перекладацька майстерня.

Особливе місце у творчому житті Бориса Тена займає художній переклад. Як влучно висловився О. Опанасюк: «Сто зарубіжних авторів запросив до української оселі Микола Васильович Хомичевський» [4, 176]. Борис Тен відомий насамперед як автор українських інтерпретацій славетного епосу Гомера – поем «Іліада» та «Одіссея», а також шедеврів давньогрецької драматургії – творів Есхіла, Софокла, Еврипіда. Також драматургії В. Шекспіра належить доволі помітне місце в перекладацькому доробку майстра [1].

Однак невелика за обсягом частку перекладів творів А. Міцкевича, Й. Бехера й П. Орсага (Гвездослава) поет дуже цінував. Вони побачили світ у його збірці «Зоряні сади». Борис Тен виявив неабияку точність, подекуди навіть педантичність у збереженні тональності, інтелектуальну глибину і самобутню образність оригіналу. Працюючи спільно з майстром, поет-перекладач В. Гуменюк помітив чимало такого із досвіду Бориса Тена, що стосується мистецтва поетичного перекладу. І зазначає, що майстер відчував тонко не лише проблематику, специфіку образів, а й стилістику.

Аналізуючи «Кримські сонети» в перекладі Бориса Тена, В. Гуменюк зазначає, що «якщо в окремих випадках образна точність втрачається, це здебільшого компенсується за рахунок художніх деталей, вигаданих перекладачем, але вигаданих не довільно, а в суголоссі з особливостями авторської поетики» [2, 97–98].

Ось промовистий зразок, де в перекладі поетичне міркування автора передане не лише адекватно, але й з пластичністю і мелодійністю.

Мова оригіналу:

*Czekam, aż myśl, jak łódka wirami kręcona,
Zbłąka się i na chwilę w niepamięć pogrąży* [7];

Переклад :

*Жду, поки й мисль моя хоч на хвилину в повінь
Непам'яті пірне, як в буйну хвилю човен*
[5, 80].

Щодо перекладів творів Й. Бехера й П. Орсага (Гвездослава), то поет майстерно передає ритм, мелодійність і максимально зберігає образність мови.

Суттєва особливість Бориса Тена як перекладача – його образно-мелодійна мова, що легкою формою й простотою поетичного вислову наближається до музичного речитативу й водночас надзвичайна емоційна, динамічна і пластична.

Отже, збірка «Зоряні сади» є путівником з біографії Бориса Тена, що дає змогу простежити становлення творчої особистості. Проаналізувавши сонети, виділено шість тематичних блоків, що яскраво освітлюють багатогранність поета.

Поетика збірки Бориса Тена «Зоряні сади» наповнена складною, розгалуженою, символічно-багатозначною поетичною системою, що складається з традиційних структурних компонентів в індивідуально-авторському осмисленню і підпорядковується авторській концепції. Тут можна зустріти і символістську парадоксальність образу та особливу інтонаційну мелодію слів, експресіоністську контрастність і посилену динамічність та ніжну мерехтливність художніх деталей.

Збірка «Зоряні сади» оповита мелодійністю, інтелектуальністю, самотніми образами, і пройнята експресивною динамікою, що віртуозно передано в межах своєрідної композиції всього сонетного циклу і перекладів.

Linure BOYKAROVA
Simferopol

BORIS TEN'S POETICAL WORLD IN THE COLLECTION «STARLIGHT GARDENS»

The peculiarities of Boris Ten's poetical world in collected volume «Starlight Gardens» is obtained in the article. His literary works to some extent was subordinated to the general trends of Ukrainian literary process, on which was built the aesthetic world-view of the poet, and creative profile of Boris Ten may identify as the synthesis of neo-classical and neo-romanticism.

His collected volume is as guide book of Boris Ten's biography, which gives us to retrace the becoming of poet's creative personality. The six thematical issues were marked in the collected volume, which dealing with poet's versatility. This collected volume is diary of people's relationship and reveals the world of lyrical comprehension of relationships, filled with aphorisms that provide texts smallest connotations, and can extend the semantic possibilities of expression and its components.

In translations Boris Ten maintains solemn tonality, profound intellectuality and peculiar original picturesqueness in poetic world. If imagery accuracies are lost in some way, they are balanced by translator's artistic details, consonant with author's poetic peculiarities.

«Starlight Gardens» are emphasized by melody, intellectuality, original images, inspired with expressive dynamic that virtuosity marks out in the peculiar composition of all sonnets' series and translation. Star Gardens for the poet are full of hope, genuine truth, there no jealousy, evil, grief. These are spiritual world of people, morally pure, illuminated friendship, love, a sense of duty to his family, Motherland.

Key words: Boris Ten, collected volume, poetical world, sonnet, translation, thematical structure

Линуре БОЙКАРОВА
г. Симферополь

ПОЭТИЧЕСКИЙ МИР БОРИСА ТЕНА В СБОРНИКЕ «ЗВЕЗДНЫЕ САДЫ»

В статье рассматриваются особенности поэтического мира Бориса Тена в сборнике «Звездные сады». Он является путеводителем по биографии Бориса Тена, который позволяет проследить становление творческой личности поэта. Проанализировав сонеты, выделено шесть тематических блоков, освещающих многогранность поэта. Сборник «Звездные сады» окутан мелодичностью, интеллектуальностью, самобытными образами, проникнут экспрессивной динамикой, которые виртуозно прослеживаются в пределах своеобразной композиции всего сонетного цикла и переводов.

Ключевые слова: Борис Тен, сборник, поэтический мир, сонет, перевод, тематическая структура.

Список використаних джерел

1. Бойкарова Л. Р. Драматургія Вільяма Шекспіра у творчих зацікавленнях Бориса Тена / Л. Р. Бойкарова // Учені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія Філологія. Соціальні комунікації. – 2014. – Т. 27 (66), № 4. Частина 2. – С. 8–12.
2. Гуменюк В. І. «Кримські сонети» Адама Міцкевича в перекладі Бориса Тена / В. І. Гуменюк // Кожному мила своя сторона : краєзнавчі нариси про видатних людей, минуле Житомирщини, обряди, і звичаї населення краю / Упоряд. Л.І. Бодарчук, Л.С. Демченко. – К. : Аверс, 1998. – С. 87–98.
3. Жадань і задумів неспокій. З творчої спадщини Бориса Тена : вірші, переклади, статті, листи, спогади / Упоряд. А. Ф. Журавський, К. В. Ленець. – К. : Рад. письменник, 1988. – 551 с.
4. Опанасюк О. Чи затишно пані провінції в Житомирі? / О. Опанасюк. – Житомир : Волинь-Рута, 2000. – 320 с.
5. Тен Борис Зоряні сади : сонети / Борис Тен. – К. : Рад. письменник, 1970. – 103 с.
6. Тен Борис Таємна сповідь : поезії / Борис Тен. – Житомир : Житомир, 1997. – 68 с.
7. Mickiewicz A. Wiersze wybrane [Electronic resource] / A. Mickiewicz. – Access mode : <http://literat.ug.edu.pl/amwiersz>. (дата звертання 27.02.2017)

Стаття надійшла до редколегії 10.04.2017